

De totes les coses que ha dit el Royo, la que ens ha agradat més és la de fer-nos carrecs perquè no hem traït Benavent al castell.

Els "indesitjables" que es moren de fam i de fred

per PERE BALLESTER

Diu que a cada porc li arriba el seu Sant Martí.

Ara podríem dir-ho de l'Ajuntament de Barcelona i, per tant, de la ciutat mateixa, si no hagués de semblar una irreverència i si no fos que, ultra això, tampoc és cap sant el que ha arribat i es disposa amb el ganivet als dits a encetar Barcelona per tots quatre costats.

Sant Martí, obligat a conyure, injustament—almenys en l'adagi—amó un porc, va partir-se la capa amb un porc, i els porcs, que se sapiga, no han donat mai la capa a ningú.

Quan més, i això encara en dies d'eleccions, acostumen a repartir alguna trista mania escadussera. El president de la Cambra de la Propietat i alçada transitori de Barcelona, Sr. Pich i Pon, donant satisfacció de cop i volta als desigs, llargament continguts, d'esser-ho, acaba de manifestar els seus benemèrits propòsits d'enderrocar tota la ciutat i tornar a fer-la de cap i de nou i una mica més bufona si pot ésser.

Nosaltres, d'aquests propòsits, no en tenim res a dir o, més ben dit, no en tenim que dir res que no pugui dir-se.

La premsa que porta "el obrero catalán", que malgrat el que vulguin pensar tots els maliciosos, no és sinó un gran amor a la ciutat i un afany mal prou aconseguit d'enderrocar tota la ciutat i tornar a fer-la de cap i de nou i una mica més bufona si pot ésser.

Això i no altra cosa li féu dir lleugerament dies enrera que els pavellons provisionals de l'Exposició calia enderrocar-los, entre altres raons fàcils de suposar perquè en ells hi dormien i hi acampaven molts indesitjables.

Aquesta frase, dissortada, ha estat recollida fàcilment per alguns diaris i figura en un manifest adreçat a l'opinió que feia referència a l'enderroc dels sudits pavellons.

I és que la popularitat, que en alguns no passa d'esser un mer desig regenerador, és quelcom que s'ha de portar a l'ànima, és cosa que no s'improvisa i que no s'aconsegueix encara que hom disposi de tres diaris capicats a proporcionar-hi.

Així, quant a ésser simplement un

Diu que són indesitjables perquè no tenen on caure morts i de tant en tant es moren de fam i de fred

ball, que acostuma a escassejar massa sovint, a desgrat dels propòsits, massa sovintejats tanmateix, d'alguns impulsadors del progrés de les ciutats i de l'enderroc dels lloguers.

Com és fa difícil sobreviure a la manca de treball quan hom no compta amb altres activitats que volen una flexibilitat de caràcter i de vegades un cultiu molt gruixut que no tots els mortals acostumen a enir.

Com és de difícil estatjar-se en els grans hotels quan hom no els pot

ta elogis immenses per al que l'ha pronunciada.

Una sentència interessant

Es illegal que siguin nomenades regidors persones no votades pel poble sense altre títol que el de ferrouxistes

Legim: "València, 13. — Se ha conocido la sentencia recaída en el recurso planteado por los concejales de Derecha Regional Valenciana y por los señores que fueron suspendidos gubernativamente en sus concejalias a raíz de los sucesos de octubre."

La sentencia da lugar al recurso de nulidad de los acuerdos de constitución y ordena que el Ayuntamiento se constituya con arreglo al artículo 52 de la ley municipal, o sea que los cargos de jurisdicción se distribuyan automáticamente, según el número de votos de los concejales en las elecciones de 12 de abril de 1931, y por lo tanto, habrá de ser alcalde quien entonces obtuvo mayor número de votos, o sea el señor Trigo, que fué el primer alcalde de la República.

En lo referente a la suspensión de los mencionados concejales la sentencia declara la competencia gubernativa para dictar tal suspensión. Según se dice, los concejales suspensos pueden recurrir al Tribunal Supremo de lo Contencioso-Administrativo. En cambio, para lo referente a la nulidad de la constitución del Ayuntamiento, no hay otro recurso a seguir.

Este asunto promete dar mucho juego en la vida política de la localidad. Por de pronto, al cumplirse,

La santa paciencia i la bonhomia que fa falta per estar-se al carrer esperant el torn per a entrar a un hospital a morir, quan hi ha un altre torn, que la misèria imposa, per a amortitzar els llits.

La indignació que produeix tenir criatures i que les treguin de l'escola perquè cal allotjar-hi guardies d'assalt.

Com és de difícil, en fi, suportar tot això sense que la desesperació impulsi els dissortats a fer-se mercedors dels qualificatius que de tant en tant els dedica una mena de gent que té una audàcia tan il·limitada com intermitent, puix que és una audàcia que té períodes d'apallavament, com el del 14 d'abril, per exemple, en el qual, per un estrany fenomen de prudència col·lectiva, abundava molt la gent que, no solament no desistia ésser alcalde ni desistia transformar les ciutats ni fer-ho de pressa, ni aconseguir una popularitat a costa del que fos, sinó que més aviat semblava desistir no ésser-hi o passar inadvertida, com si no hi fos.

Però ja ha passat massa temps des del 14 d'abril i han passat massa coses que no haurien d'haver passat si aquesta suposada indesitjables ho fossin només una mica.

Si s'encaparrassin a sobreviure a tot i per sobre de tot, com els indesitjables de debò; si no es resignessin a morir de fam i de fred, com ja ho han fet, amb tanta resignació, més de vint persones mal comptades que han mort en aquestes circumstàncies només en els darrers quinze dies.

Persones algunes d'aquestes que passen de vuitanta anys i que han vist coronada la seva vida, dura i miserable, per la indiferència, més freda encara, que el fred homicida, interrompuda només per a profanar la seva sagrada memòria amb algun mot aplicat injustament amb aquella cruel injustícia que dura més que la vida mateixa, que no s'acaba, ni després de la mort.

Un aniversari Jules Vallès

per J. PAGES

Jules Vallès morí fa cinquanta anys. El 14 de febrer del 1885.

A Catalunya es quasi desconegut. Les seves obres no han estat traduïdes ni divulgada la seva significació.

I Vallès mereix un altre tracte. Sobre tot per part nostra, que podem

aprofitar-nos tant del seu exemple.

Perquè Jules Vallès és per sobre de qualsevol altra cosa, exemple i experiència.

Hi ha en la seva figura un aspecte que les seves circumstàncies actuals fan oportú de destacar.

Vallès és, abans que tot, un perio-

JULES VALLÈS

dist. I resta periodista sempre. Els seus mateixos llibres són obra d'un home que viu del pluri per al diari. "Les refractàries", "La Rue", la trilogia "Jacques Ventrass", en són una prova. El seu camp de batalla és la columna del periòdic, col·labora a molts: "Figaro", "La Liberté", "La Revue Européenne". En fundà més encara: "La Rue", "Le Peuple", "Journal de Sainte Pélagie", i el famós "Cri du Peuple".

Però Vallès, que comprèn la funció de la premsa, que assimila les experiències, es manté sempre en la mateixa posició. Sap el poder que té el tros de paper imprès de cada matí, i vol posar-ho al servei d'un objectiu que no sigui fixat pels cotxe-foris ni els pergamins. Per això fa dels seus periòdics un crit d'inconformisme: Des del "Figaro" combat els causants de l'atur forçat, aleshores en ple ascens. Les pàgines de "La Rue" són un pesombre per a Lluís Napoleó. Un article publicat a "Le Peuple" el porta a la presó i des d'allí publica el "Journal de Sainte Pélagie", en el primer número del qual apareix la frase que s'ha fet famosa: "On entre ici monsieur, on en sort citoyen".

"Le Cri du Peuple" és un dels principals agitadors de la Revolució parisenca del 1871, i quan els moments són greus, encoratja i guia els comunards. Finalment, malalt ja de la tuberculosi, el fa sortir novament convertit en un full socialista, en el qual escriuen Lafargue, Guesde i Longuet. Un mes just abans de la mort, és obligat a dimirir la seva col·laboració a "Le Matin" per haver-hi publicat una crònica favorable a l'amnistia de Lluís Michel.

Desordenat, cabòtic, exagerat, de vegades desplaçat, és, malgrat de tot això, el centre entorn del qual giren totes les manifestacions d'oposició al segon imperi, primer, i al període monarquitzant de la tercera República, després.

Car Jules Vallès és sempre conse-

qüent amb ell mateix. Capriciós i versàtil en el detall, en les qüestions de principi es manté intransigent. Anàrquic, individualista en els petits fets de cada dia, té i practica una concepció de la disciplina que hauria d'esser una lliçó per a nosaltres — que sembla que fem tot el que estiguem a la nostra mà per a justificar la vella i falsa frase feta de "l'individualisme meridional". En aquest sentit, Jules Vallès donà un exemple que ben pocs haurien estat capaços de seguir o d'imitar. Quan la Commune de París es trobava en una de les situacions més compromeses per les quals travessa, Vallès propugnà — per ajudar a superar-la — una política que prorrogués l'apropament de la burgesia de la capital a les noves institucions revolucionàries. Volia la "reconciliació de l'entresol amb les golfes". Havia estat elegit membre de l'"Hotel de Ville", i en una de les seves sessions suscità la qüestió i donà lloc a grans i apassionats debats (car la "Commune" també mantenia el seu temps, com les nostres dues Repúbliques, en exhibicions oratòries, que acabaren amb la derrota de la seva tesi). Des d'aquell dia "Le Cri du Peuple", que era l'òrgan que exercia en les masses més influència, defensà amb entusiasme la política i les decisions oficials, reclamant la defensa fins a la fin, amenaçant les tropes versalleses d'incendiàr París abans de la rendició. El 16 de maig, escrivia: "S'han pres totes les mesures per tal que cap soldat enemic pugui entrar a París. Que l'exèrcit de Versalles l'un després de l'altre, els baluards poden caure, cap soldat, però entraran a París. Que l'exèrcit de Versalles sapiga que París està decidit a tot abans que rendir-se. Si Mr. Thiers és químic, ens comprendrà".

A la fi de la lluita, en el "Père Lachaise", Vallès fou un dels darrers combatents. Escapà a Londres i no pogué tornar a París fins que fou comprés en l'amnistia, pocs anys abans de morir.

"L'insurgé" és d'aquests darrers anys de la seva vida. En lloc com en les seves pàgines es pot viure amb més intensitat l'experiència del 1871, amb la qual s'ha volgut comparar l'octubre barceloní i asturià del 1934. Encara que només fos per això, Vallès ja mereix la nostra atenció.

La seva mort provocà grans manifestacions populars, moltes gairebé. Digne comiat, el més d'acord amb el seu esperit d'etern "insurgé". Car Jules Vallès és, essencialment, això: un insurgent. En el diari, en el llibre, en el combat del carrer també.

El realitzà el precepte que atribueix a un dels seus personatges, un "refractari":

"La insubordinació és l'estat natural de l'home, mentre la llibertat no passi d'esser solament una paraula."

S'ha dit que a Vallès no li sobreviuen els seus llibres, sinó les seves accions: P' s'ha afirmat, també, el contrari. Però, en realitat, no es pot separar la seva acció de la seva obra. L'escrit del realitat, tot es troba en una mateixa línia... i tot tendeix a una mateixa fi. Aquí radica, precisament, el seu exemple. Primari, passional, infantil, escometedor, ingenu, brutal, però sempre sincer i conseqüent, Jules Vallès resta, malgrat els seus errors, una figura que sol podem contemplar alçant el cap i mirant en l'aire.

Un llibre d'èxit

**Ha sortit
'Homes de la Terra'
de
Domenec de Bellmunt**

Dijous passat va posar-se a la venda el llibre del nostre estimat company Domenec de Bellmunt titulat "Homes de la Terra". En pocs dies l'èxit de venda ha estat francament positiu. Hom esperava amb gran interès l'aparició d'aquesta obra i els fets demostren que l'interès no ha estat defraudat. "Homes de la Terra", és un recull de dades d'un gran valor documental, d'anècdotes suggestives, de fets emocionants relatius a la vida d'alguns dels nostres homes més representatius.

La millor propaganda que podríem fer a "Homes de la terra" seria la reproducció d'alguns fragments impressionants que en les actuals circumstàncies seria exposat de transcriure. Però el bo d'aquest llibre és que al costat de la biografia del patriota o del polític hi ha la biografia de l'artista o del poeta i que la major part de capítols són rigorosament inèdits, no publicats a cap diari ni a cap revista (Ventura Gassol, Jaume Compte, López-Picó, Josep Pla, etc.).

Domenec de Bellmunt ha recollit en setze capítols que fan un conjunt de 270 pàgines, el millor de les vides de no poques figures de relleu de la nostra terra. Després de llegir les aventures d'Andreu Nin a la Rússia dels soviets, es pot llegir la vida romàntica d'En Gassol, les lluites sindicals d'Angel Pestania, la vida exemplar de Carles Pi i Sunyer, la mort del patriota Jaume Compte o la formació esportiva del gran boxador català Josep Giró.

El reportatge al servei de la biografia. És a dir: el material biogràfic servit d'una manera agraçada, mengirola, entre anècdotes gracioses i fets palpatius. Per això es pot dir que "Homes de la terra" és una digna continuació d'aquell llibre del mateix autor titulat "Figures de Catalunya" que anava encapçalat per la vida del gran lluitador Lluís Companys.

Cap més reportatge no s'havia captingut d'aquesta feina difícil, per a la qual és necessària una gran dos de bona voluntat, de recollir en volums que poden arribar a constituir una magnífica col·lecció de preciosos interès documental, les biografies detallades de la gent catalana de la nostra època. Domenec de Bellmunt porta publicades entre "Figures de

Catalunya" i aquest llibre recent apa. regut "Homes de la terra", trenta-tres biografies de catalans contemporanis, presentades en forma de reportatge i interviu i que es llegeixen amb el mateix interès amb què es llegeix una novel·la.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Si cada escriptor s'ha de bastir una personalitat mantenint sempre el seu caràcter essencial, essent sempre ell i cultivant, camí de la superació, el seu gènere predilecte, Domenec de Bellmunt compleix el seu comés d'una manera perfecta, i és fidel a la seva afició, preferida: el reportatge, en el qual ha excel·lit com els més destacats i populars reporters de casa nostra.

Un llibre sobre la Llei Municipal catalana

Els senyors Marqués i Escofet, alts funcionaris de la Generalitat, acaben de publicar un importantíssim volum dedicat a l'estudi de la Llei Municipal Catalana. Obra de consulta, aquest llibre dels senyors Marqués i Escofet és una anàlisi documentadíssima de tots els aspectes i de totes les matèries de la Llei municipal elaborada pel Parlament de Catalunya.

Josep Maria Escofet, en l'extens pròleg que ha escrit per a l'obra de referència, subratlla l'interès i el valor de la tasca legislativa acomplerta pel Parlament local en matèria d'administració local. En efecte, el fet que es produís la unanimitat de criteri entre tots els partits catalans en estudiar les qüestions fonamentals de la Llei Municipal catalana demostra eloqüentment que a l'hora de legislar en una matèria tan transcendental com aquesta tothom sentí la responsabilitat patriòtica de fixar les normes futures de la vida dels nostres Municipis.

Els autors han realitzat una obra digna de tot elogi. Documentada, serena, clara, guaiadora, sense l'enfascio plumbi de les obres de text ni pressions tendencioses de cap mena. No solament l'estudiós o l'especialitzat, sinó aduic el profa en aquestes matèries i el simple ciutadà, llegiran aquesta obra dels senyors Escofet i Marqués amb veritable delectança.

En casos de malaltia

el pacient necessita una llet rigorosament pura, rica en vitamines, nutritiva i que no pugui perjudicar a l'estómac més dèbil i delicat, condicions que es troben sempre reunides i garantides en la llet condensada marca "LA LECHERA".

Ara també es troben en el comerç "botes degustació" "LA LECHERA" molt a propòsit per a una esplèndida dosi, i que fàcilment es poden obrir amb un tallapomes.

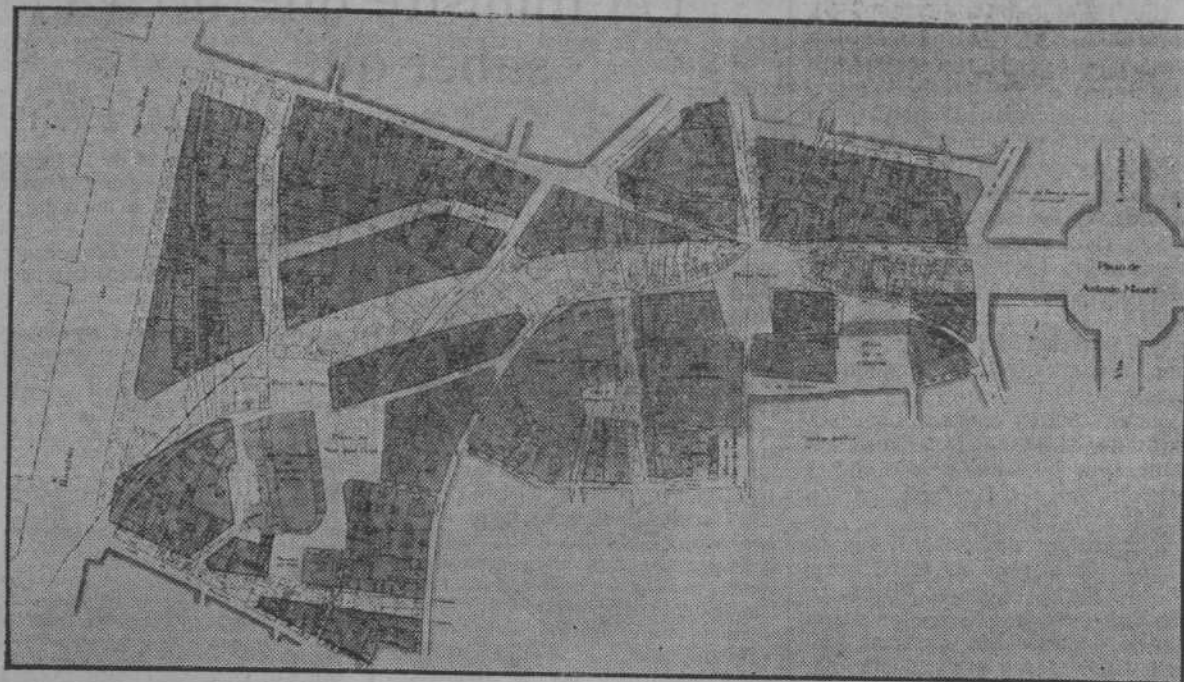

Demani avui mateix a Sociedad Nestlé (Secció LC 94 Via Lloretana, 41, Barcelona, un exemplar gratuït del magnífic folletó il·lustrat "Recetas La Lechera"

PUBLICITAS

La reforma de Barcelona

Què opineu de la Via C?

Plànol del segment del projecte de Via C comprès entre la plaça d'Antonio Maura (Banc d'Espanya) i el Pla de la Boqueria.

Aprobat per l'Ajuntament popular que presideix el senyor Carles Pi i Sunyer, i en el qual actua de Conseller d'Urbanisme el senyor Estanislau Duran i Reynals, el projecte de reforma que travessa en sentit transversal la Barcelona vella, i va des del Saló de Fermín Galán a la plaça d'Antonio Maura (Via Laietana-Banc d'Espanya), d'aquí en línia recta, fins al Pla de la Boqueria, i d'aquí indret a la Bretxa de Sant Pau, ara, amb motiu d'haver-se parlat que van a començar-se les obres del segment plaça d'Antonio Maura-Pla de la Boqueria, s'ha dit si Barcelona hi guanyava o hi perdia, alguns escriptors han exposat des d'alguns periòdics llurs punts de vista sobre el particular i s'ha entaulat com una mena de polèmica.

Hem cregut que no deixaria d'esser interessant que diverses persones que com a enteses en cases d'art, com a urbanistes, com a arquitectes en general, acostumen a fer-se escollar quan opinen — ens diguessin el seu parer, i en aquest sentit els l'hem demanat, així com ho hem fet a altres que al valor del seu prestigi personal afegeixen el de presidir actualment entitats d'ordre cultural i artístic.

Amb aquest motiu avui publicarem un article que, fent història de la reforma de Barcelona, ha escrit l'arquitecte senyor Giral i Casadessús, la competència del qual en temes urbanístics i d'arquitectura moderna, és prou coneguda, i la resposta que ens han tramès a les preguntes que els fèrem, Joan Sacs, crític d'art, escriptor a "La Publicitat", Joan Antoni Güell, president de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts; Enric Casanoves, escultor, president de "Les Arts i els Artistes"; Rafael Benet, pintor, crític d'art de "La Veu de Catalunya"; Antoni Puig Gual, arquitecte, i Manuel Humbert, pintor, president del Saló de Montjuïc a la Junta Municipal de l'Exposició d'Art.

Successivament anirem donant els altres parers.

Joan Sacs

Joan Sacs ha respost així: —Heus ací el que em suggereix el vostre qüestionari:

I.—La reforma de la Via C no resoldrà cap problema de la circulació, i en canvi, n'agreuja d'altres i originarà perjudicis incalculables per les raons següents:

Perquè el pla de reforma que comanda l'obertura d'aquesta via C és un centpeus, una barriera monstruosa, indigna del nostre temps i vergonyosa de la nostra cultura.

Perquè el suposat problema de la circulació al cas antic és una ficció; és com el serpent de mar, en el qual no creu ningú, ni el qui l'ha vista. A la Barcelona vella no existeix altre problema de la circulació que el que hi origina l'incompliment de les ordenances municipals i la recollida de les escombraries durant les hores diürnes. Els nostres Ajuntaments, assetjats pels arquitectes municipals, exageradament entusiastes, aquests, en els grossos trasllaments, tornen sovint a la idea fixa de remeiar aquest petit problema de la circulació del barri antic, no pas amb la recollida de les escombraries durant la nit, com es fa a tot el món civilitzat, no pas fent complir les ordenances municipals, sinó enderrocant els palaus, cases gremials i altres belles arquitectures que fan nosa a l'escombraria, fent desaparèixer la Corbilla, el carrer del Bou, el saborós carrer de Carders i els interessants afluent seus, el deliciós carrer de la Pallà, la incomparable Plaça del Pi, la del Bonsucrés, etc.

Perquè la susdita via es troba a quatre passes de la Plaça de Catalunya, amb els prou desfogonadors carrers de Fontanella i Pelai.

II.—Aquesta pregunta ja es troba implícitament contestada en to afirmatiu en la resposta a la pregunta I.

III.—L'efecte seria desastrós: els monuments antics fora de llur ambient es desvaloritzarien, encara que les noves construccions que a llur entorn es construïssin fossin ben

Joan Sacs

controlades pel més rigorós bon gust. Cal tancar també l'establiment de les noves vies amples, tan nociu per a l'arquitectura medieval. Recordo, si no, l'exemple tan recent de la casa enderrocada al carrer del Bisbe, cantonada al de Sant Sever, casa que ara tothom voldria reconstruir.

IV.—Es possible controlar l'estat de les noves construccions; però el més probable és que no es controli, encara que hi hagi pena de mort contra els controladors negligents.

V.—Aquesta pregunta ja es troba contestada en les línies anteriors. Cal afegir, però, que moltes construccions que afronten amb els nostres edificis antics no són tan insignificants com semblen: hi ha cases de lloquer gòtiques i dels segles XVI, XVII i XVIII que el segle XIX foren disfressades d'estil Espanyol; una lleu restauració les retornaria.

VI.—El temor que revela aquesta pregunta és justificat. Però encara que no es pogués suscitar, caldria no oblidar que el que de valors es desapareix la via C ja no la retrobaríem mai més, ni quan els sinistres reformadors n'estiguessin penedit.

VII.—La higienització de la Barcelona antiga no és cap problema; és un simple afer d'urbanització, més senzilla de resoldre que el del sanejament dels carrers moderns. De fet, bona part del barri gòtic ha estat sanejat des de fa molts anys: són més sans els carrers del voltant de la Seu i de la Plaça de la República que molts carrers de l'Eixample. D'altres carrers de la Barcelona vella són malsans perquè les brigades de neteja no els escomben més que per Sant Joan; i la major part dels carrers de la ciutat vella i de la nova són malsans i indecents perquè manquen de w. c., de voravies, d'aigua corrent a les clavegueres, d'empebrats, etc.

VIII.—Tot el que proposa aquesta pregunta està bé, però no com a con-

trapartida de l'obertura de la via C, sinó com a programa corrent d'urbanització i d'higienització. D'altra banda, no cal pas enderrocar sempre les cases velles, ni que siguin sense valor arqueològic o pintoresc, per a sa-nejar-les i fer-les alegres i confortables.

Sobre aquestes barbaritats de les reformes barcelonines es podria parlar fins al dia de l'enderrocament de la Seu, de la Generalitat i de l'Ajuntament... per raons de modernització i reforma, naturalment!

Vostre: JOAN SACS

Joan Antoni Güell

El President de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts, senyor Joan Antoni Güell i López ens ha contestat així:

—Considero que controto conjuntament a les preguntes que em fa l'honor d'adreçar-me LA RAMBLA, amb les següents línies:

Sóc contrari al projecte de reforma a què es refereix l'enquesta. Ho soc per raons d'ordre espiritual? d'ordre material i econòmic?

Sota el primer concepte, considero que tota obra que substitueixi per carrers moderns els vells carrers que volten el sagrat dels records històrics i les belles artístiques de la nostra capital, és una reforma atemptatòria al respecte degut a aquelles joies.

Si el Claustre de la nostra Seu es posés al mig de la Plaça de Catalunya, podria potser ésser fotografat per un turista, però mai no fóra ni pintat per un artista ni inspirador d'una poesia.

En l'ordre material considero que aquesta reforma ocasionaria mínims avantatges i greus perjudicis.

Amb la reforma projectada, es per-seguiria principalment l'aconsegui-

Joan Antoni Güell i López

ment d'un estalvi de temps en el trajecte que va de la Rambla a la Laietana.

Si es considera d'una part la dificultat que per acumulació de trànsit tindrà la nova Via, i d'altra part que si es treguessin els rails transviaris de la Rambla, es dobraria la facilitat de trànsit rodat, és molt probable que malgrat l'escurejament de distància que el projecte implica, no arribi a un estalvi de tres minuts en auto la diferència de temps entre recórrer la nova via o fer el trajecte com actualment es fa.

No és pas de valor insignificant la consideració de la destrucció dels comerços establerts en aquella zona.

LA RAMBLA ha preguntat: Quina és la vostra opinió sobre la Via C?

I.—Resol la Via C un problema de circulació o vindrà a agreujar el problema actual amb l'encreuament amb les Rambles i Via Laietana?

II.—Havent-se desplaçat el centre de Barcelona al carrer de les Cortes Catalanes amb la creació de l'Eixample, el traçat de vies transversals en el cas antic té avui la importància que tenia quan aquest cas antic era "tot Barcelona".

III.—Quin efecte faran els monuments històrics de Barcelona, voltats de construccions noves que cada propietari acabarà fent al seu gust?

IV.—Creieu que serà possible controlar les façanes de les noves edificacions?

V.—Quin efecte faran els nostres monuments un cop enderrocats els edificis que actualment els volten, que precisament per no tenir importància contribueixen a donar-los ambient?

VI.—No creieu en el perill que aquesta nova Via Laietana transversal s'ompli de cases amb façanes de pedra artificial, acabades amb mansardes i temples de coronament estil Eixample que vinguin a empassar aquesta zona històrica de la ciutat?

VII.—Essent un dels més greus problemes del cas antic la higienització dels pisos inhabitables, creieu que la reforma projectada representa una solució?

VIII.—No seria millor que en lloc de traçar una nova via de tràfec s'enderroguessin les habitacions que donen un més alt coeficient de mortalitat, fent desaparèixer la vergonya de les cases inhabitables i creant al seu lloc banys públics, guarderies per a infants, jardins amb sol, etc., en una paraula, dels serveis socials dels quals tan mancada està aquella zona de la ciutat?

Aquests comerços serien condemnats a la desfeta definitiva per la peculiaritat de les seves característiques.

No és tampoc per a ésser oblidat el cost d'aquesta empresa.

En resum: sóc contrari a aquesta reforma. Crec que si l'Ajuntament — potser amb més element de judici que no pas jo — acordés la realització de l'obra, em permeto demanar als tan providentment doctes arquitectes municipals que prenguin en consideració les observacions fetes per l'Acadèmia Catalana de Belles Arts que proposa un canvi d'alineació, per tal d'allunyar la reforma del reclos sagrat de belles i tradicions. Finalment, considero que fóra molt més beneficiós per a Barcelona desistir d'aquesta empresa, i que en lloc d'aquesta obra tan costosa es procedís de cop a l'enderrocament de les Drasanies, l'Hospital Militar i la caserna de Sant Agustí. Aquesta millora, amb una despesa mínima, proporcionaria a la ciutat vella, a més a més de diverses aplicacions ciutadanes, grans espais lliures, ventilació, jardins i guarderies d'infants, que són les més urgents necessitats de la part vella de la nostra Capital.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

COMTE DE GUÉLL
Ex-alcaldede de Barcelona

Enric Casanoves

El President de Les Arts i els Artistes, l'escultor Enric Casanoves, respon:

—Mentre no sigui possible d'evitar la insèria de construccions de ciment i les provatures arquitectòniques que fins ara patim a Barcelona, no crec que es pugui proposar cap nova reforma de la vila vella.

ENRIC CASANOVES
vist per Santsalvador

Més útil fóra acabar amb l'espectacle depriment de les barraques que empatifien la Virreina, i tants pais, i tantes voreres sense fer, i endreçar i fer jardins en els quals l'espectre reposi un xic, que prou falta ens fa.

Vostre affm. CASANOVES

Rafael Benet

Rafael Benet, pintor, crític d'art a "La Veu de Catalunya", ens contesta així:

Totes les vostres preguntes s'enclouen en una sola resposta; que em

Una mica d'història

per R. GIRALD CASADESSÚS (Arquitecte)

La reforma del cas antic de Barcelona fou la preocupació de tots els nostres Ajuntaments, des de mitjan segle passat. Durant l'any 1859 la ciutat trobava que les muralles l'ofegaven i començà a pensar a eixamplar la ciutat vella ocupant els terrenys dels afores; passen uns quants anys més, i per una R. O. del ministeri de Foment de l'any 1855 s'autoritza l'enginyer Ildefons Cerdà perquè fes els estudis de l'Eixample i reforma de la ciutat de Barcelona.

Cerdà va formular el seu estudi d'Eixample, que lligava amb el cas antic per mitja de tres grans vies, que foren la primera manifestació de la reforma. Aquestes vies eren dues que anaven de l'Eixample a mar i una tercera transversal al cas antic. El projecte Cerdà era imposat pel Govern de Madrid a Barcelona l'any 1860.

Passaren uns quants anys, i Angel Baixeres, recollint un estat d'opinió, lliurava l'any 1879 un anteprojecte de Reforma Interior, que en realitat no era una reforma de la ciutat, sinó que era una ciutat nova, ja que desapareixien gairebé tots els carrers de la Barcelona antiga i afectava unes 1.500 cases. Baixeres establia en el seu projecte les tres mateixes grans vies que lligaven la Barcelona vella amb l'Eixample que projecta Cerdà, però hi introduïa lleugeres variacions, una de les quals era fer els carrers amb porxos.

El projecte de Reforma de Baixeres va entusiasmar una part de la població que somniava amb una Barcelona de carrers amples i rectes, i l'Ajuntament, tot acceptant el projecte, acordava obrir una informació pública. Aquesta informació a la qual concourerem moltes entitats i els particulars que venien afectats pel projecte, va evidenciar que hi havia tres punts de convergència entre totes les opinions, i eren: conveniència de realitzar la reforma del cas antic; que aquesta quedés reduïda a tres grans vies principals, i que se suprimissin els porxos de les grans vies.

Les tres grans vies del projecte de Reforma eren: una, que sortia de la Plaça d'Antonio López fins a la Plaça d'Urquidona, i és l'actual Via Laietana; una altra que des de les Drasanies anava en línia recta a la Plaça de la Universitat, i la darrera, que des de l'Hotel de Sant Joan (avui Saló de Fermín Galán) anava a la Ronda de Sant Pau.

Baixeres en el seu estudi va adoptar el que en podríem dir procediment de cirurgia urbana: tallava la ciutat a torsi i a dret, sense entretenir-se en consideracions de respecte als edificis de caràcter històric o arqueològic; la seva preocupació era acabar amb les illes petites de cases que formaven el cas antic, substituint-les per illes més grans de carrers rectes i més amples.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels primers dies es va convertir en una atmosfera contrària, fins a l'extrem que l'Ajuntament l'any 1883 acordava adreçar-se al ministre de Governació dient-li que seria preferible a l'aprovació del pla Baixeres, aprovar les tres grans vies A, B i C, projectades per Cerdà, en la qual conservant petites modificacions, coincidís amb els dos projectes. Finalment, l'any 1887, després de sis anys, l'Acadèmia de San Fernando, de Madrid, que és la que havia d'aprovar el projecte, proposava unes modificacions i es publicava el R. D. que donava estat definitiu a la Reforma. Les modificacions eren les següents: que les tres grans vies A, B i C, que eren la base del projecte, s'entienen aprovades de 30 metres d'amplada, amb porxos de cinc metres a cada banda del carrer les vies A i C, quedant el carrer de 20 metres de façana a façana; i que la via B havia d'ésser de 20 metres, sense porxos. Per tant, la via A, que és la Via Laietana actual, va ésser aprovada amb porxos.

Però a mesura que passava el temps, la gent s'adonava de la transcendència que tenia el projecte Baixeres, i tot aquell entusiasme dels prim

Antoni Puig Gairalt

L'arquitecte Antoni Puig Gairalt ha contestat així:

Les preguntes d'una enquesta sempre resulten de part interessada. Són com les preguntes dels advocats litigants als testimonis.

Aquí, també com allà, sovint són de doble intenció; gairebé mai no es pot afirmar o negar rodonament. Una enquesta és sempre el "concurs d'idees" a més bon preu —un concurs sense premis en metall—, i a pesar d'això, quin elxam d'espontaneïtat!

Hom es creu persona important pel fet d'esser consultat, i sovint es perd de vista que les preguntes s'adrecen amb preferència a les persones que es creu contràries a allò que s'ha projectat. És un estratagemes en el qual opinen una munió d'enemics, i els altres es reserven. La història de sempre. Vag a veure si puc esberlar aquest molit.

I. La nova via C, resol el problema de la circulació en tots els llocs que toca.

En arribar a la Rambla, ultra no ésser un encreuament vulgar, —no

façanes de pedra artificial, acabades amb manserdes i temples de coronament estil Eixample, que vigui a empassar aquesta zona històrica de la ciutat?

Responc: Si, si no es controla la construcció en alguns indrets, (no pas de cap a cap, només en el punt neuràlgic).

No, si un recte i savi criteri de restriccions ordena la nova via.

Qui serà el que donarà aquest recte i savi criteri?

Heus aquí un motiu per a una nova enquesta que brindo als organitzadors d'aquesta i les altres.

VII. Pregunteu: Essent un dels més greus problemes del cas antic la higienització de les vivendes inhabilitades, gercieu que la reforma projectada representa una bona solució?

Responc: Entenem-nos. Si higienitzar vol dir enderrocar-ho tot i construir una ciutat nova com algu de fora i l'entre d'altres a l'omni, evidentment aquest projecte no és suficient.

Ara, si higienitzar vol dir netejar, enderrocar, millorar, fer desaparèixer focus d'infecció, etc., la nova reforma és un perfecte crejament de la ciutat vella.

VIII. Pregunteu: ¿No seria millor que en lloc de traçar una nova via de tràfic s'enderroquessin les habitacions que donen un més alt coeficient de mortalitat, fent desaparèixer la vergonya de les cases inhabilitables i creant al lloc se banyes públiques, guarderies per a infants, jardins amb sol, etc., en una paraula: els serveis socials dels quals tan mancada és aquesta zona de la ciutat?

Contesto i pregunto: ¿No seria millor que en lloc de fer aquesta pregunta es comencés a fer una campanya perquè tot això es fes de més a més, on la nova via no arriba a intervenir amb les seves mutilacions i extirpacions de focus antihigienics?

I uns breus comentaris finals: He sentit veritables impropis contra aquesta reforma perquè desapareix el carrer de la Pallà. ¿Què diantre hi deuen flairar en aquest carrer que cada vegada que hom es proposa de suprimir-lo sembla com si els toquessin l'aliment?

¿Qui us dirà que en l'enderroc de trossos projectat per aquest recó precisament no sortiran a la llum trossos arqueològics amagats de temps i per tant, gairebé del tot oblidats?

¿No és lícit pensar en la possibilitat de la descoberta de trossos de murals de la ciutat emparedats entre les infertes cases de malament d'aquests carrerons sense cap gràcia i que tenen tanta partidaris del seu ambient?

Disposcu.

ANTONI PUIG GAIRALT

Manuel Humbert

El president del Saló de Montjuïc, a la Junta municipal d'Exposicions d'Art, ens diu:

"Contestat a l'enquesta de LA RAMBLA haig de confessar que no coneix gran cosa de la Via C.

Aquesta reforma devia ésser necessària en un moment donat. Com totes les obres importants d'aquesta mena, en fer-se, al mateix temps que seria una millora, portaria molta despesa, ocasionaria molèsties i lesionaria interessos. Ha de tenir, doncs, partidaris i detractors, els quals corren igualment el risc d'equivocar-se.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

Quant a l'església del Pi, gercieu que els que la van projectar l'haurien feta diferent si haguess donat a un gran carrer o a una bona plaça? Aquells nostres antecessors tenien, entre altres virtuts, la de fer una obra "per ella". La bellesa hi és en les proporcions íntegres del monument. Era a la gent d'esperit restringit d'aquella època a la que li plaia de mirar els edificis de prop i, entretant, carrers estrets. A nosaltres, ens ha de plaure mirar els bells monuments dels passats pel seu valor, no pel marc de pessebre que en diuen ambient. I no s'interpreti d'una manera guerra això que acabo de dir. Quan els carrers són fets amb cases dignes, el monument travessa el carrer i absorbeix les edificacions del costat; això prouplament és l'ambient. Exemple: (carrer de la Plaça amb les cases dels Canonges, Plaça del Rei, millora amb la casa dels Pedellars, etc.) Però per tot allò altre, a primer cop d'ull, quedaria molt millor que ara.

Quant a la Catedral, me'n ric —perdó—, de l'ambient actual per a la façana principal. Sens dubte estaria millor com de més lluny es miri. Al voltant de les altres façanes gairebé no s'hi intervé. Allà si que hi ha ambient i s'hi respecta, i en els pocs llocs on hom intervé és amb solta i per a millorar uns escollits punts de vista.

El senyor Francesc Cambó, que darrers dies es a fet un "cactus", erigit de totes les amargors del despit, s'ha donat a la més asfrenada demagogia i fa d'autència aniquilació de Terrassa.

Al pobre Guàrdies n'hi ha d'alta, que fa feresa. Al govern el té com qui dit clava a la creu.

I per si era poc, ara acaba de dir a les Corts que són les més tristes que ha conegut.

De tornada de presentar recursos al Tribunal de Garanties i d'haver-se estat un any encoratjant els adversaris de l'autonomia, el senyor Cambó oïa més del darrer discurs del seu catalanisme de trenta anys.

Ara, però, els seus trenta anys de catalanisme no són res comparats amb els seus trenta anys a l'època de la república.

Després de fer l'aspurgat a la catalana peïlla, el senyor Cambó s'ha donat a l'ha errada sempre.

Mireu si en deu anar, d'equibocut, que de vegades comença a tenir raó... i el mateix s'esdevé.

Malgrat tot, però, de vegades el senyor Cambó fa diu coses que fins a nosaltres ens agraden (si n'estem de perat, el pobre).

Això que aquestes Corts són tristes, ell ho ha dit i nosaltres voldríem remarcar-ho.

Segons dades preses de la "Gaceta", és a dir, rigorosament autèntiques, aquestes Corts, que encara no han aconseguit fer un Pressupost, que és la seva funció més fonamental, i estan ja a la penúltima prorroga que la Constitució permet, del que varen fer les passades, han votat els crèdits extraordinaris següents, tan generosament com circumstancialment extraordinaris:

Presidència	84.883.250'00
Justícia	21.499.884'08
Guerra	15.154.500'00
Marina	48.550.743'25
Governació	70.550.413'62
Hisenda	4.899.430'25
Instrucció Pública	3.799.500'85
Treball	9.333'33
Agricultura	65.980'00
Obrs Públiques	40.112.457'69
Indústria i Comerç	9.988.880'55
Comunicacions	6.138.382'56
Classes passives	33.636.389'00
Tribunal de Garanties	976.092'00

TOTAL 318.066.177'18

Per a nosaltres voldríem la llibertat del lector per a comentar les xifres precedents; només ens accontentarem, però, amb remarcar la comparació de les que es refereixen a Presidència i a Instrucció Pública.

I encara aquestes dues amb la de Treball... i prou.

Copiem: "Aconsejó la unión de todos para conseguir la República que se prometió a los españoles, la República que España quiere; pero no la República que unos cuantos avarices desean darle, contrariando los verdaderos sentimientos del pueblo español."

Ens juguem un peix que el lector no endevina qui ho ha dit això. Això, malgrat que no ho sembla, ho ha dit a Salamanca el noi Primo de Rivera, el fill d'aquell dictador que durant set anys no va deixar que ningú, ni el seu fill, digués això ni cap altra cosa que se li assemblés.

Mentre el fill del dictador dela això i altres atimeries, el savi de l'Unamuno se l'escoltava com un budoc i sembla que li va agradar tant que se'n van anar a sopar plegats.

No cal dir que la paradoxa va fer tot el gasto.

La paradoxa i la barroeria, perquè tot va transcórrer embolcallat amb uns grans parades i uns cerimoniosos saludos "al estilo fascista", mentre el gran humanista al qual la República acaba d'exaltar i honorar estava que no cabia a l'armilla de content.

Per cert que el Rojo, en una altra cachupinada a "la antigua usanza", ha dit en un discurs: "Cataluña vende al resto de España por valor de cuatrocientos millones y nos compra por valor de trescientos millones. Si se estableciera la proporción debida, crecería la hierba en las Ramblas."

Aleshores al Rojo no ens el podríem treure de sobre. Ens n'hauríem d'anar nosaltres a Valladolid i deixar-lo a ell tot sol a la Rambla...

El diputat senyor Villalonga, que havia estat designat per la CEDA per a formar part de la famosa comissió d'economies pressupostàries proposades pel senyor Gil Robles en una famosa i llunyan sessió al Parlament de la República, per a salvar el senyor Marraco que fracassés junt amb els pressupostos que ell va fer i que varen fracassar, s'ha apressat a declinar l'honor d'una tan delicada designació.

El senyor Francesc Cambó va ésser sorprès dies passats quan dinava d'amagat amb el senyor Martínez Barrios.

La gent està d'allò més escamada, car la gent, i més segons quina mena de gent, s'ha tornat d'una manera que quan veu dos que dinen...

La unió de les esquerres encara no rutlla, o si rutlla ho distmulla força bé.

Els símptomes no són gens afalagadors. Només hi ha un detall una mica encoratjador.

Les dretes, per boca de "A B C", acaben de llançar el S O S per a una altra unitat sagrada, amb repartiment de mantes i tot.

Això vol dir quelcom respecte de la suposada existència d'un ferm esperit esquerrista.

es felen a la Via C, es farien al carrer de la Corribia o al de la Pallà. No és fàcil que es controli mai res. I només l'etzar ens podrà procurar alguna sorpresa de bon gust. No crec que sigui necessari dissimular aquesta trista realitat, donada la seva mateixa evidència, força desagradable per cert.

Maneu el vostre amic

MANUEL HUMBERT

R. mona Baudina i Gelabret

Ahí, després de penosa malaltia, finava a l'edat de 56 anys la senyora Ramona Baudina i Gelabret, mare dels nostres companys Lluís i Francesc Aymami. El traspass de la senyora Baudina ha omplert de dolor la llar dels nostres companys i ha produït una impressió profunda entre els altres parents i amics de la finada.

Demà, a les deu del matí, tindrà lloc l'acte de l'enterrament; la comitiva sortirà del carrer de Puig-martí, 29.

Els nostres companys, els germans Aymami, saben com compartir el seu dolor d'aquests moments.

Repos en pau la senyora Baudina i rebén el senyor Aymami, els seus fills i els altres parents el testimoni del nostre condol.

Contra les lleis socials

La supressió d'unes delegacions
per M. MARTINEZ CUENCA

La "Gaceta" del 15 del corrent més publica un decret de l'actual ministre de Treball suprimint les delegacions locals del Consell de Treball. No podem deixar passar el fet sense un comentari. Aquest no podrà ésser tan extens com l'assumpte mereix, per raons fàcilment comprensibles, però sí prou per constatar quines són les directrius actuals en matèria de legislació social.

Les Delegacions Locals del Consell de Treball fins a l'adveniment de la Dictadura de Primo de Rivera eren, juntament amb els Tribunals Industrials, una mínima quantitat del dret obrer. Aquest organisme integrava representants patrons i obrers, sota la presidència de l'alcalde de la respectiva localitat; tenien, entre altres facultats, les mateixes atribucions que els inspectors oficials del Treball. Amb aquest organisme s'havia donat el primer pas d'intervenció obrera i patronal a la funció inspectiva, i la seva acció era una petita garantia del compliment de la legislació social vigent.

La llei de Jurats Mixtos de Treball, amb les seves Comissions inspectores, vingué, aparentment, a simplificar la tasca de les Delegacions Locals, i sorgiren immediatament partidaris de la seva anul·lació. Evidentment que els més entusiastes foren els patrons, especialment els flequers. És possible que els obrers, impressionats en el primer moment per la llei de Jurats Mixtos, no prestessin la l'atenció deguda a les Delegacions Locals, i aquestes caigueren en un oblit que els ha costat la mort amb el decret del dia 15. Aquest decret ha consolidat l'Ordre que el Coronel Jiménez Arenas donà pocs dies després del 6 d'octubre d'anul·lar aquestes organitzacions a Catalunya, tal vegada s'omplís el damunt el perill de molts centenars d'expedients pendents de sanció per altres tantes infraccions comeses en perjudici dels obrers.

Es evident que el senyor Jiménez Arenas no tenia la facultat d'anul·lar les lleis. En tot cas si tenia fa-

cultats era sols per aplicar-les. Possiblement fou mal aconsellat. Avui, malgrat tot, ja no hi ha problema. Les Delegacions Locals han estat anul·lades per qui tenia facultat de fer-ho per l'actual i cristianíssim ministre de Treball, senyor Anguerra, i les Delegacions Locals del Consell de Treball havien o no perdut

El ministre del Treball

la seva raó d'existir després dels avenços de la legislació social? Tan sols amb un exemple demostrarem que no; que ara més que mai eren necessàries com a organismes auxiliars i d'estudi. Els Jurats Mixtos, tenen, és cert, Comissions inspectores que tenen com a funció especial vetllar pel compliment de les bases de treball establertes a la indústria respectiva, i tenen les normes per a sancionar els infractors sobre aquest punt concret. Les altres infraccions que observin de la legislació general tan sols poden denunciar-les a la inspecció oficial com a qualsevol particular.

Però aquest, ultra la limitació assenyalada, té una falla capital, i és que els obrers, en realitzar la funció inspectiva, s'han de cenyir a la seva professió, i es troben fortament coaccionats, puix que, en ésser co-neguts pels patrons del seu ofici,

sovint, si extreuen massa llur zel, els declaren el "pacte de la fam", i la llei actual no els deixa a cobert d'aquesta amenaça. Però el això sembla poc, cal afegir que la tendència de fa més d'un any a aquesta part, o sia d'ençà que sortí del ministeri de Treball el senyor Carles Pi i Sunyer i entrà el govern Samper, és la de limitar tot el possible l'eficàcia en l'aplicació de la legislació social. Samper inicià la línia descendent fins avui en què amb l'actual ministre s'ha arribat a una profunda crisi del dret social.

La reducció de les partides dels respectius Jurats Mixtos en la part que fa referència al pagament de despeses que comporta la funció inspectiva, inutilitza de fet aquesta part tan essencial que omplen les Delegacions Locals. Des del punt de vista social és, doncs, un formidable error l'haver suprimit d'un cop de ploma aquestes organitzacions. L'intelligent i l'humà hauria estat declarar-los organismes auxiliars de la inspecció oficial i dels Jurats Mixtos, puix que els seus components estaven capacitats per llarg any d'entusiasta actuació. Podem replicar-me que a la Delegació Local, també, pel fet d'intervenir els obrers en la funció inspectiva, tenen el mateix perill de represàlia que als Jurats Mixtos. Però cal tenir en compte que a la Delegació Local l'acció guanya en extensió perquè poden inspeccionar totes les indústries, i guanya en profunditat perquè s'estén a tota la legislació. Els obrers, en canvi, poden representar-se la tasca inspectiva en tal forma que no hagin d'intervenir en la seva pròpia professió, que és on l'experiència ens ensenya que sofreixen més sovint la represàlia. Fent-ho com deixem dit, s'hauria donat més valor orgànic a la pobre legislació social vigent i s'hauria donat, alhora, un mínim de garantia al dret obrer, cobrint ensenys el patró escrupolós de la competència deslleial del que no n'és.

Els treballadors no oblidem aquest vell organisme que acabem de desaparèixer en aquests moments que fins la veu de la raó ha de callar; en el seu dia parlarem per tal de fer que el dret social sigui ampliat i respectat.

A bord de l'"Uruguay".

Les coses que passen

Els lerronxistes es volen divertir

A Madrid han estat votades 125.000 pessetes per al Carnaval. A Barcelona el senyor Pich i Pon també vol fer gran xirriola. De moment ha començat a fer posar una il·luminació elèctrica extraordinària al Passeig de Gràcia.

I l'Ajuntament popular a la presó. I als cementiris catalans i d'Astúries, León i Palència, més de 2.000 morts.

Realment, els lerronxistes tenen motius per a divertir-se.

Separatisme

El "Patronato Nacional del Turismo", publica de tant en tant pàgines de propaganda turística a la premsa estrangera. Aquestes dies n'han aparegut a les grans revistes angleses. Sistemàticament, el nom de Catalunya n'és absent. Es fa propaganda turística de tot el territori de la República, llevat de Catalunya.

Mentrestant l'Oficina de Turisme de Catalunya només pot fer propaganda turística interior.

L'actitud del "Patronato Nacional del Turismo" és evidentment una actitud separatista. Els estrangers que veuen que mai no es parla de Catalunya en les propagandes turístiques oficials espanyoles es diran per a justificar-ho: És que Catalunya no és Espanya.

Evidentment el propòsit del "Patronato Nacional del Turismo" en boicotar Catalunya, no és pas de fomentar el separatisme, sinó el de perjudicar la nostra indústria que viu del turisme, i, en general, procura que a l'estranger ignorem Catalunya.

Si només tenen uns ideals tan mesquins, els planyem de debò.

Com més facin perquè siguem ignorats, més curiositat hi haurà per conèixer-los.

Classificació

"La Libertad" recull aquesta classificació que fan els diaris catòlics d'Espanya. Diu:

"Son 'patriotas genuinos':
"El Caballero Andaz" (don José María Carretero y Novillo).
El Sr. Calvo Sotelo.
El Sr. García Sánchez.
El Sr. Pradera.
El doctor Albifana.
Don "traidores a la patria":
Don Manuel Azana.
Don Angel Ossorio y Gallardo.
Don Fernando de los Rios.
Don Alvaro de Albornoz.
Don Félix Gordon Ordás."

pocs capagos de mobilitzar, com abans l'Església i Guimera, grans masses de públic.

Sembla mentida que amb un precedent tan admirable com els meravellosos sàltnets de Vilanova no hagin estat capagos de seguir aquest camí i reeditar un teatre dignament popular. Els que ho han intentat, el Rente i companyia, no tenen gots d'intel·ligència ni sensibilitat. No tenen bon gust. I no tan sols no tenen la picardia intel·ligent d'uns Quintero i Guillén, per exemple, sinó que no arriben ni a la sola de les sabates de l'habilitat ingènua del taxista valencià Beltran. Quant al teatre de minoria... que s'ha fet açí? Res. Però ens sembla que, encara que s'anuncin com a "selectes", no cal parlar de les obres barroques i recargolades del senyor Ramon Vinyes.

Naturalment, no caurem en el pesimismo negre de creure que açí no hi ha ningú capaç de reeditar un teatre dignament popular. Tenim alguns autors intel·ligents i sensibles. Pensem en el gran Segarra, el més formidablement dotat per a seguir amb fortuna l'exemple magnífic d'un Vilanova. Però tots aquests senyors s'entesten a cultivar el teatre mitjà, amb el qual, actualment, no ens cansarem de repetir-ho, no hi ha res, absoluta-

L'actor i postor en escena
Louis Juvet

ment res a fer. El director d'un teatre que cultiva català deia fa poc a uns dels nostres autors: "Feu-me una obra que no sigui ni excessivament còmica, ni excessivament dramàtica." Ni excessivament còmica, ni excessivament dramàtica... Heus açí un raonament típic d'un home de teatre mitjà, cent per cent. Ni excessivament còmica, ni excessivament dramàtica... Però, sant baró, encara no us heu adonat que l'únic teatre que triomfa avui és precisament el teatre excessivament còmic o excessivament dramàtic, i que el terme mitjà que adorea està agonitzant a tot arreu?

"Crisi de teatre? Crisi d'autors! Però això, tan clar, són molts a negar-ho l'evidència. Ací van alguns exemples. Un còmic amargat, al qual les temporades desastroses de teatre català han obligat a fer la "tournee" castellana per Catalunya de "Madre Alegria", de la l'altre dia en comentar l'èxit formidable que aquesta obra obé als pobles catalans:

Aneu, vent teatre català! Fent-ne, jo em moria de gana. I ara, fent castellà, m'atip de guanyar diners.

Mentida! Si "Madre Alegria" dona, no és perquè és escrita en castellà, sinó perquè hi ha "obra", perquè els seus autors han sabut alargar el gros públic. A aquest còmic amargat li podrien també contestar que la Vil·la i Davi s'han atipat de perdre diners fent castellà pels pobles catalans, representant "La sirena varada", i si n'han perdut és per la mateixa raó. Perquè l'admirable obra de Casanova, que només pot ploure a un públic selecte, ha de fracassar forçosament en un teatre comercial. (Entre parèntesis, cal tenir el sentit comercial completament atrofiat per a representar, com feien Vil·la-Davi, "La sirena varada", a Figueras i a Castelló).

La crisi del teatre català no és deguda a l'idioma, com creieu vós, amic X., és deguda, repetim-ho, a la manca d'autors. Tampoc no és deguda a certs locals, com suposava un membre del Comitè de Teatre, tan curt de gambals com cursi. Aquest, en efecte, en discutir la subvenció, parlava despectivament del Rente i del carrer de l'Hospital, tot i dient que no hi havia ningú, i votava pel Poliorama. La "bombonera" de la Rambla dels Estudis, que ni arriba a aristocràtica, però en el seu bon temps de castella només hi anaven empleats d'hisenda i de correus, tenia el nostre home entèrrit. Però els Quintero i Guillén aconseguiren omplir el Rente i molts autors catalans han aconseguit buidar el Poliorama. I és que el públic no té preferències per locals determinats i corre a aquelles sales que li ofereixen l'"obra", escrita per un autor amb prou malícia per a donar-li per la banda. La crisi no és de-

TABU

CUATRE ENCERTS
DIFERENTS
UN SOL
PERFUM
INOBLIDABLE

•EXTRACTE • POLVOR • DOIG • COLORET •

Dana S.A.

guda als locals, senyor X.: és deguda, repetim-ho, a la manca d'autors.

I cal confessar que aquesta crisi d'autors és universal. Malgrat que Pirandello, inventor genial d'estirabots genials, pretenia demostrar amb els "Sis personatges a la recerca d'un autor" que no és l'autor qui fa l'obra, sinó els personatges, i que ara vulgui provar-nos que són els interpretats amb "Aquesta nit hom improvisa", que s'acaba d'estrenar als Mathurins de París, nosaltres creiem que són els autors que fan l'obra. I els fets demostren que la crisi del teatre és deguda a la penúria d'autors. Açí i a tot arreu. L'esmentat Louis Juvet, en un article titulat "Victòria del teatre sobre el cinema", exclamava: "Que portin obres als directors de teatres! Ja ha passat a la història l'època en la qual no teníem temps de llegir els manuscrits. Manuscrits? No en veiem cap!" Prement peu d'aquests mots del director del teatre de l'Athénée, el setmanari "Candide" ha entrevistat diversos directors. Juvet ha ampliat les seves paraules amb els mots que hem transcrit més amunt; que rebia molts fulls de paper però cap manuscrit digne d'aquest nom. El famós Dullin, director de l'Atelier, ha emprat els mateixos termes: rep molts manuscrits, però ni un de qualitat. I Robert Trebor també: trenta obres mensuals que li trameten però gairebé cap d'aprofitable.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent que no s'ha de negligir, o teatre popular, fet decididament de cara al gros públic. I que el lector no es cregui que, en fer l'apologia del teatre popular, estiguem els baixos instints comercials dels autors. No és cap pecat que un autor vulgui que les seves obres siguin aplaudides pel major nombre possible d'espectadors. Tots els autors, fins els més selectes, es quixen quan el públic no omple els locals en els quals es representen les seves peces. El cinema, fins el més digne, no oblidarà mai que és una indústria, i cerca amb avidesa l'acceptació universal.

Resumim: o teatre selecte o teatre popular. El terme mitjà és la mort. O teatre selecte, destinat a una minoria intel·ligent